

Tilburg University

Ontschillen op de arbeidsmarkt (column)

Wilthagen, A.C.J.M.

Published in:

TRA: Tijdschrift recht en arbeid

Publication date:

2010

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):

Wilthagen, A. C. J. M. (2010). Ontschillen op de arbeidsmarkt (column). *TRA: Tijdschrift recht en arbeid*, 2010(11), 3-4.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Ontschillen op de arbeidsmarkt

85

Tot nu toe overheerste in Nederland het beeld dat het nog wel meeviel met de tweedeling op de arbeidsmarkt. Dat gegeven werd onder meer ontleend aan enquêtes van het CBS. Uit die gegevens was bekend dat het aantal tijdelijke contracten langzaam aan het toenemen is, dat ook zelfstandige arbeid (zzp) en uitzendwerk groeien, maar dat de grote meerderheid van de mensen nog werkzaam is op een loondienstcontract voor onbepaalde tijd. Onze geruststelling ontleenden we ook aan de gedachte dat we in Nederland toch inspelen op die flexibilisering. We hebben immers een Wet flexibiliteit en zekerheid en uitzendcao's; regelingen die flexwerkers na verloop van tijd meer 'vastigheid' en zekerheid bieden.

Onlangs kwam, zoals collega-redacteur Verhulp in zijn recente column (TRA 2010, 65) al signaleerde, het UWV met hele andere cijfers en met de boodschap dat de flexibele schil in Nederland fors in omvang is gegroeid. Hoewel de discussie over het verschil van tellen tussen CBS en UWV nog steeds gaande is, moeten deze cijfers serieus worden genomen. Volgens het UWV heeft de trendmatige groei van flexibele arbeid niet zozeer betrekking op de traditionele flexwerkers, zoals uitzend-, oproep- en invalkrachten, maar op de als flexibele arbeid ingezette zzp'ers (uit Nederland, maar ook uit Oost-Europa – de 'polenshil', zoals wel wordt gezegd) en op mensen met een tijdelijk dienstverband (de contractanten). Deze groep werknemers (exclusief uitzendkrachten) is vanaf 2007 met circa 259 000 personen toegenomen. De totale flexibele schil op de arbeidsmarkt wordt door het UWV inmiddels op 34% geschat. Dat is fors in vergelijking met onze buurlanden.

Het UWV-memo haalt ook onze veronderstelling onderuit dat we in Nederland 'verzekeren' dat flexibiliteit geen nadelige gevolgen heeft. Werknemers met een tijdelijk dienstverband, inclusief de uitzendkrachten, stromen maar beperkt door naar een vaste baan. En een toenemend aantal werknemers – inmiddels 17% – valt in de categorie 'draaideurwerkloze'. Recent kwam ook in het nieuws – eveneens uit UWV-bron – dat er sprake is van een verdubbeling van het aantal afgekeurde flexwerknemers. Het gaat hier om uitzendkrachten, gedetacheerden, tijdelijke krachten en seizoenwerkers die 'niet-duurzaam' arbeidsongeschikt zijn verklaard. De uitkeringslasten voor deze zogeheten 'vangnetters' stijgen door deze toename explosief. Er is zelfs sprake van een verdubbeling in slechts twee jaar tijd. Hiermee dreigt, in de woorden van de Engelse hoogleraar Guy Standing, een 'precariaat' te ontstaan.

Tijd dus om te ontschillen. Maar hoe doen we dat? Met flexibiliteit is op zich niets mis. Zowel bedrijven als werkenden vragen om meer flexibiliteit: enerzijds flexibiliteit op in te spelen op onvoorspelbare ontwikkelingen in de markt, anderzijds flexibiliteit om werk en privé te kunnen combineren. Het gaat om de vraag hoe je die flexibiliteit dan organiseert. Wij dachten, typisch Nederlands, de kool en de geit te kunnen sparen. We hielden de hoge mate van bescherming voor de insiders op de arbeidsmarkt in stand – ook al 'verzuuren' daardoor veel mensen omdat ze te lang op dezelfde plek blijven zitten – maar we gaan wel iets leuks doen voor die arme flexwerkers. Dit blijkt dus niet te werken. Het is slecht voor mensen, maar ook slecht voor de productiviteit en voor innovatie.

De OECD legt in haar laatste *Employment Outlook* de vinger op de zere plek:

'a growing body of evidence suggests that productivity growth and innovation tend to be smaller in countries where labour market flexibility is reached through an overwhelming use of temporary contracts while maintaining compressed reallocation of workers on open-ended contracts (...) Indeed the evidence suggests that temporary workers are less likely

TRA

Column

Prof. dr. A.C.J.M. Wilthagen is redacteur van dit tijdschrift.

to participate in job-related training (...) are more prone to workplace accidents (...) and (...) provide less effort when the probability of conversion of their contract into open-ended relationships is low'.

In landen waar wat meer flexibiliteit in de gewone arbeidsverhouding is opgenomen, is de belangstelling van de markt voor flexcontracten aantoonbaar geringer.

We hebben in Europa al sinds 2007 een recept voor een verantwoorde manier van flexibiliseren, gericht op het tegengaan van segmentatie. Dat recept heet *flexicurity* en is vastgelegd in gemeenschappelijke beginselen voor de lidstaten. De Nederlandse overheid en de sociale partners hadden al jaren terug, en in ieder geval voor de laatste verkiezingen, een begin kunnen maken met ontschillen. Een nieuw *flexicurity*-akkoord – flexibiliteit en zekerheid 'Het vervolg', was daartoe een goed instrument geweest. Dat is echter niet gebeurd, want Nederland zit op dit terrein al jaren op slot. Nu is het maar afwachten wat er in de huidige instabiele politieke situatie mogelijk is.